

Pokyny a informace pro rodiče dětí s SVP

1. Vaše dítě bylo pedagogickou poradnou zařazeno mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Důvodem může být to, že mu byla diagnostikována **specifická vývojová porucha učení** – zkráceně - SPU. Toto Vám sdělila poradna a vysvětlila, o jaký druh poruchy se jedná.

. Základní typy SPU (zjednodušeně):

- **dyslexie** – porucha čtení (technika čtení, porozumění a vyprávění obsahu, důležitější je porozumění čtenému než technika čtení jako taková)
 - **dysortografie** – porucha pravopisu (pravopis musí dítě umět teoreticky, neznalost pravidla neomlouvá!)
 - **dysgrafie** – porucha grafické stránky písma (úprava, čitelnost, tvary písmen)
 - **dyspraxie** – porucha motoriky (neobratnost)
 - **dyskalkulie** – porucha v oblasti matematiky
 - „**rysy poruchy**“, např. dyslektické rysy – pouze částečná porucha
 - poruchy chování, koncentrace pozornosti s hyperaktivitou nebo bez hyperaktivity
2. Každé dítě má SPU jinak silnou, při odlišném nadání (aktuálním intelektovém výkonu), zasahující různé oblasti. Nelze vytvořit jeden fungující postup a přístup k výuce a ke kompenzaci obtíží. Proto je ke každému dítěti v rámci třídy přistupováno jinak a **nelze se domáhat stejného přístupu, hodnocení atd. – jako má jiný žák s SPU byt' i ve stejné třídě.**
 3. **Pokud má dítě SPU, neznamená to, že získává nějakou výhodu či úlevu proti ostatním spolužákům!** Má nárok na vyrovnání podmínek ve výuce, v porovnání s ostatními žáky bez SPU. Neměl by dostávat špatné známky za chyby způsobené poruchou. Ale neznamená to, že nesmí dostat pětku z diktátu, že dítě s SPU nesmí propadnout z ČJ apod.! **Učitel upraví zadání úkolu s ohledem na SPU, kterou Vaše dítě má a v případě, že i přesto nebude úkol splněn, může být klasifikace nedostatečná. Pokud neplní nic po celou dobu, může z daného předmětu propadnout – být klasifikován nedostatečně.** Učitel může nechat zadání stejné, ale upraví hodnocení s ohledem na poruchu. Někteří učitelé klasifikují a hodnotí celé

pololetí všechny žáky stejně, ale u spolupracujícího žáka s SPU na vysvědčení známku upraví – tento způsob však není pro dítě i jeho rodiče příliš motivující. **Výběr však záleží jen na učiteli, PPP pouze doporučuje nejvhodnější přístup!**

4. **Práce učitele se zprávou z poradny – učitel nemusí „splnit“ vše, co je ve zprávě uvedeno.** Zpráva je psána tak, aby zahrnula co nejvíce možností v přístupu k Vašemu dítěti. Učitel si tak může zvolit z doporučení to, co se mu v jeho dosavadní praxi nejvíce osvědčilo. Může použít i to, co ve zprávě uvedeno není. Jeho povinností je pouze to, aby zohlednil SPU Vašeho dítěte, podle všech zásad, které jsou uvedeny výše. **Předpokladem pro to je však splnění všeho ze strany rodičů, teprve pak lze žádat změnu v přístupu i od učitele.**

5. Rodiče musí kontrolovat, zda dítě zvládá:

- **pro psaní diktátů – dítě musí umět pravidla pravopisu teoreticky** (např. odříkat vyjmenovaná slova, vzory podstatných jmen, rozdělení vzorů rodu ženského, mužského, středního, rozdělení životnosti, vědět, kdy se píše „y“ a kdy „i“, pravidla pro psaní s/z, zdůvodnění použití t/d ve slově apod. – dle daného ročníku a dosud probrané látky), vhodné je s dítětem průběžně zpracovat přehledy pravidel pravopisu a mít je neustále k dispozici – zejména pro psaní úkolů a pro domácí nácvik, v praxi to tedy znamená, že dítěti s dysortografií nebude počítána pravopisná chyba, pokud prokáže, že dané pravidlo teoreticky ovládá
- **psaní slohových útvarů – dítě musí dodržet zadaný slohový útvar**, neměly by mu být počítány pravopisné chyby – ale opět podle zásad uvedených pro psaní diktátů (neznalost pravidla neomlouvá), žáci s SPU se většinou neobratně vyjadřují, mají slabou slovní zásobu – nelze tedy očekávat, že při nezapočítání pravopisných chyb, bude výkon tohoto žáka ve slohu vynikající (to se stává pouze v případě žáků, kteří mají pouze poruchu v psaní (pravopis+grafika), bez dyslexie a hodně a rádi čtou – zde pak bývají vyjadřovací schopnosti v normě, mohou být i vynikající)
- **pro výuku jazyků – dítě musí umět slovní zásobu, včetně frází**, pokud v písemném projevu napíše ve slově chybu, ale slovo je „foneticky“ správné,

vyučující by neměl tuto chybu počítat, časté je, že žák s SPU je výborný v jazycích, ale vážne čeština – to souvisí s druhem SPU (tj. která mozková hemisféra za poruchu učení „může“)

- **pro výuku matematiky (ale i fyziky, chemie apod.) – dítě musí umět učivo, které je založeno na mechanickém zapamatování** (početní spoje do 20, násobilkové spoje, ve fyzice musí umět definice, v chemii značky apod.)

6. Domácí péče o dítě s SPU (domácí nácvik)

- pracovat nejlépe denně, **max. 10minut navíc**, k běžným požadavkům školy či potřebám dítěte
- pro dyslektiky je nejdůležitější **pravidelné čtení** – nahlas, střídat se s dítětem po částech, po přečtení vyprávět obsah, pokud si dítě obsah nepomatuje, dávat mu otázky, pokud neví odpověď – najde ji v textu
- mimo čtení upevňovat vše, co je uvedeno k příslušné SPU, případně v doporučení z PPP
- vše, co rodiče s dítětem doma dělají, je vhodné schovávat a nosit s sebou do školy na konzultace, při kterých se učitel a rodič domlouvá na dalším postupu péče – učitel má pak lepší přehled o tom, že rodiče s dítětem skutečně pracují a může korigovat domácí péči tak, aby byla co nejvíce efektivní – **POZOR**, při velmi těžkých formách poruchy se intenzivní domácí i školní péče projevuje ve školní práci velmi pomalu, někteří učitelé pak mohou dojít k závěru, že se s dítětem doma nepracuje! – ale jedná se jen o malé procento žáků s SPU, **ve většině případů se pravidelnost v přípravě na školu pod přímým dohledem rodiče ihned projeví**
- psaní domácích úkolů – úkoly nepsat nanečisto a potom přepisovat (zejména ne u dětí s dysgrafií)
- domácí úkoly je vhodné začít dělat od úkolu nejlehčího, na druhé místo dát úkol nejtěžší, potom úkoly ostatní, mezi úkoly je potřeba dělat pauzy, postupně vést dítě k větší samostatnosti – u některého úkolu musí být rodiče přímo u

dítěte, u jiných stačí být pouze přítomný v místnosti, teprve na konci II. stupně ZŠ, nebo na začátku střední školy je dítě schopné se předmět samo naučit a nechat se vyzkoušet, nebo úkol samo napsat a nechat si ho zkontrolovat

- práce s SPU dítětem je činnost dlouhodobá a náročná, často bez okamžité odezvy v podobě zlepšení prospěchu. **Dítě to však samo nezvládne.** Domácí úkoly a přípravu na všechny předměty na další den (včetně zeměpisu, dějepisu...) **je nutné s dítětem dělat po celou dobu I. i II. stupně ZŠ**, nestačí jen dítě „poslat se učit“, ptát se „učil ses, umíš všechno?“ Často je nutné s dítětem ještě na II. stupni připravovat tašku (obzvláště u poruch chování a dyspraxie), naučit ho pracovat systematicky, podle určitého řádu, umět si rozložit činnost tak, aby i těžký úkol byl zvládnutelný, umět si říct o radu, naučit dítě „se učit“.

7. Obecná doporučení k přístupu k dítěti s SVP pro rodiče

Rodinu jako výchovného činitele charakterizují tyto skutečnosti:

- rodiče jsou prvními a nejdůležitějšími vychovateli v životě dítěte
- rodiče jsou odpovědní za výchovu svých potomků
- způsob života, který rodina preferuje, ovlivňuje výchovu dětí ve volném čase
- nepřímá výchova rodičů, nápodoba jejich chování a jednání je základem pro mravní vývoj dítěte
- rodinu posiluje emocionální rovnováha mezi jejími jednotlivými členy

Cílená podpora a pomoc rodičů závisí na:

- **akceptování problému** – rodiče se musí učit akceptovat, že jejich dítě má specifickou poruchu učení, že jeho problémy nejsou projevem nedostatku snahy
- **vysvětlení podstaty SPU dítěti** – rodiče musí dítěti vysvětlit, že jeho problémy nesouvisí s nedostatkem inteligence, že není hloupé
- **vytvoření přátelské atmosféry** – rodiče dítěti nabídnou pomoc při překonávání obtíží. Dítě by se mělo naučit pomoc přijmout. Pomáhat dítěti, obzvláště jedná-li se o kombinaci poruchy učení s chováním, je záležitostí minimálně na celou dobu školní docházky do základní školy.

- **zvyšování motivace ke vzdělání** – dítě nesmí být pod tlakem, nesmí být nemístně zatěžováno, musí u něj převládnout pocit úspěchu. Ten se navodí i pouhým oceněním píle. Rodiče by měli dopředu počítat s možností pouze pomalého zlepšování a s malými pokroky.
- **rozumné zatížení dítěte**
- **volbě přiměřených krátkodobých cílů**
- **multisenzoriálním přístupem** – učební látku procvičovat za využití co nejvíce smyslů, ne vždy se totiž podaří zjistit, který smysl dítě při učení preferuje
- **být v pravidelném kontaktu se školou, využití reedukačních počítačových programů**

Dobrou motivací může být cílená odměna. Dodržujeme tyto zásady:

- odměna musí přijít bezprostředně po splnění úkolu
- odměnou musí být něco pro dítě opravdu hodnotného a důležitého
- odměna musí být u většiny dětí hmatatelná

Na závěr

Pokud rodič potřebuje pomoc, radu či konzultaci, doporučujeme kontaktovat třídního učitele. Na II. stupni případně učitele českého jazyka nebo matematiky, případně výchovného poradce.

Doporučujeme pravidelné konzultace postupů v domácí přípravě se školou.